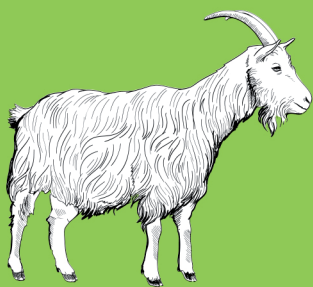

HET

JOANNA
CANNON

PROBLEEM

MET

BOKKEN EN

SCHAPEN

‘Heerlijk. Van begin tot eind een genot om te lezen.’

– Paula Hawkins, auteur van *Het meisje in de trein*

Engeland, 1976. Mevrouw Creasy wordt vermist en op straat is het geroddel niet van de lucht. De tienjarige Grace en Elly gaan zelf op onderzoek uit. Terwijl ze proberen te begrijpen wat ze zien en horen, ontvouwt zich een geschiedenis boordevol bedrog, want iedereen in de buurt heeft wel iets te verbergen.

‘Mooi verhaal over eenzaamheid, loyaliteit en vriendschap.’

KIRKUS REVIEWS

‘Spannend, sprankelend en humoristisch.’

THE GUARDIAN

‘Genuanceerd portret van mensen die buiten de maatschappij vallen.’

THE INDEPENDENT

‘In haar scherpzinnige roman gebruikt Cannon de bijbelse parabel uit de titel om de morele verontwaardiging en de bekrompenheid van een groepje roddelende buurtbewoners te illustreren.’

PUBLISHERS WEEKLY

‘Grappig en memorabel [...] een verpletterend debuut.’

INDEPENDENT IRELAND

‘Een aangrijpend debuut over de geheimen achter elke voordeur.’

Rachel Joyce, auteur van *De onwaarschijnlijk reis van Harold Fry*

‘Een verrukkelijk boek.’

Sarah Winman, auteur van *Toen god een konijn was*

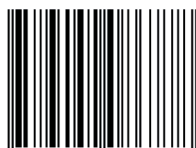
© PHILIPPA GEDGE

Psychiater Joanna Cannon (1951) debuteerde met *Het probleem met bokken en schapen* – dat zij in haar lunchpauzes schreef in de auto op de parkeerplaats van de instelling waar zij werkte. De roman werd een internationale bestseller en wordt verfilmd. Ook haar tweede roman *Drie dingen over Elsie* werd zeer lovend ontvangen.

www.uitgeverijorlando.nl

9 789492 086778

HET PROBLEEM MET BOKKEN EN SCHAPEN

JOANNA CANNON

Het probleem met bokken en schapen

Vertaald uit het Engels door Elvira Veenings

Songteksten:

'Bye Bye Baby' © Bob Gaudio, Bob Crewe

'Knock Three Times' © Irwin Levine, L. Russell Brown

'Crazy' © C Willie Nelson

'Save all your kisses for me' © Tony Hiller, Lee Sheriden,
Martin Lee

© 2016 Joanna Cannon

Oorspronkelijke titel *The Trouble with Goats and Sheep*

Vertaald uit het Engels door Elvira Veenings

© Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv, Amsterdam

Oorspronkelijke uitgever The Borough Press, an imprint of
HarperCollins *Publishers*, London

Omslagontwerp Bij Barbara

© Foto auteur Philippa Gedge

Zetwerk Pre Press Media Groep

Derde druk december 2018

ISBN 978 94 92 086 77 8

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

AVENUE, NUMMER 4

21 juni 1976

Mevrouw Creasy verdween op een maandag.

Ik weet dat het op een maandag was, omdat de vuilniswagen die dag kwam en de hele straat naar afgeschraapte borden stonk.

‘Wat is die nou aan het doen?’ Mijn vader knikte naar het kant-en-keukengordijn. Meneer Creasy ijsbeerde in zijn hemdsmouwen over het trottoir. Om de zoveel tijd stopte hij met ijsberen en bleef hij doodstil staan, deels verborgen achter zijn Hillman Hunter en met zijn hoofd iets gekanteld, alsof hij ergens naar luisterde.

‘Zijn vrouw is verdwenen.’ Nu er toch niemand op me lette nam ik gauw nog een sneetje geroosterd brood. ‘Hoewel ze hem waarschijnlijk gewoon is gesmeerd.’

‘Grace Elizabeth!’ Mijn moeder draaide zich zo snel om van het fornuis dat de druppels pap opvlogen en op de vloer belandden.

‘Ik herhaal alleen wat meneer Forbes heeft gezegd. Margaret Creasy is gisteravond niet thuisgekomen. Waarschijnlijk is ze hem eindelijk gesmeerd.’

We keken alle drie naar meneer Creasy. Hij spiedde in de tuinen alsof hij hoopte dat zijn vrouw ergens tussen het onkruid haar tenten had opgeslagen.

Mijn vader verloor zijn belangstelling en sprak in zijn krant: ‘Speel je wel vaker voor luistervinkje?’

‘Meneer Forbes stond in de tuin met zijn vrouw te praten. Mijn raam stond open. Ik luisterde hem niet met opzet af, dus ik kon er niets aan doen.’ Ik zei het tegen mijn vader maar ik zag alleen Harold Wilson met zijn pijp, die ernstig terugkeek vanaf de voorpagina.

‘Met door de laan heen en weer banjeren vind je geen vrouw,’

bromde mijn vader. ‘Waarom probeert hij het niet bij nummer 12?’

Mijn moeder probeerde een glimlach te onderdrukken. Ze dacht dat ik het niet begreep en het was gemakkelijker om haar in die waan te laten. Mijn moeder beweerde dat ik ‘op een lastige leeftijd’ was. Ik vond mezelf niet bijzonder lastig, dus ik vermoedde dat ze bedoelde dat het lastig was voor haar.

‘Misschien is ze wel ontvoerd. Dan kan ik vandaag beter niet naar school gaan, voor de veiligheid.’

‘Het is volkomen veilig,’ zei mijn moeder. ‘Jou zal niets gebeuren, daar zie ik persoonlijk op toe.’

‘Hoe kan iemand zomaar verdwijnen?’ Ik keek naar meneer Creasy, die met gebogen schouders heen en weer dreutelde, turend naar de grond.

‘Soms hebben mensen even wat ruimte nodig.’ Mijn moeder sprak tegen het fornuis. ‘Ze raken in de war.’

‘In de war was ze zeker, Margaret Creasy.’ Mijn vader sloeg de sportbijlage open, krakend met de pagina’s tot ze goed zaten. ‘Ze stelde veel te veel vragen. Er was geen ontkomen aan die vrouw.’

‘Ze was gewoon geïnteresseerd in anderen, Derek. Je kunt je weleens eenzaam voelen, zelfs als je getrouwd bent. Ze hadden ook geen kinderen.’

Mijn moeder keek me aan alsof ze zich afvroeg of dat laatste iets uitmaakte en schepte vervolgens de pap in een grote kom met paarse hartjes langs de rand.

‘Waarom heb je het over mevrouw Creasy in de verleden tijd?’ vroeg ik. ‘Is ze dood?’

‘Welnee, natuurlijk niet.’ Mijn moeder zette de kom op de vloer. ‘Remington,’ riep ze, ‘je ontbijt staat klaar.’

Remington waggelde de keuken binnen. Vroeger was hij een labrador, maar nu was hij zo dik geworden dat moeilijk te zeggen viel wat hij was.

‘Ze duikt wel weer op,’ bromde mijn vader.

Dat zei hij ook over de kat van de burens. Die was jaren geleden verdwenen en niemand had hem ooit teruggezien.

Tilly stond bij het hek te wachten, in een trui die met de hand gewassen was en nu tot op haar knieën hing. Ze had de elastiekjes uit haar haar gehaald, maar het zat alsof ze er nog steeds in zaten.

‘De buurvrouw van nummer 8 is vermoord,’ zei ik.

We slenterden zwijgend door de Avenue naar de hoofdweg. We liepen naast elkaar, hoewel Tilly meer stappen moest nemen dan ik om me bij te houden.

‘Wie woont er op nummer 8?’ vroeg ze toen we moesten wachten om over te steken.

‘Mevrouw Creasy.’

Ik zei het fluisterend, voor het geval meneer Creasy zijn zoektocht had uitgebreid.

‘Ik vond mevrouw Creasy heel aardig. Ze leerde me breien. We vonden haar toch aardig, Grace?’

‘Ja, hoor. Heel aardig.’

We staken de weg over naar het steegje naast Woolworths. Het was nog geen negen uur, maar de trottoirs waren stoffig en heet en ik voelde mijn bloesje tegen mijn rug kleven. Iedereen reed met de raampjes open en strooide flarden muziek de straat in. Tilly bleef staan om haar schooltas over haar andere schouder te hangen en intussen bekeek ik de roestvrijstalen pannen in de etalage.

‘Wie heeft haar vermoord?’ Een honderdtal Tilly’s sprak me toe via de etalage.

‘Dat weet niemand.’

‘Waar was de politie dan?’ Ik zag Tilly’s mond bewegen in de pannen.

‘Die komen vast nog wel,’ zei ik. ‘Ze zullen het wel druk hebben.’

We liepen over de kasseien omhoog op klepperende sandalen die het geluid maakten van een heel leger voetstappen. ’s Winters, als het spekglad was, klampten we ons vast aan elkaar en aan de reling, maar nu strekte de steeg zich voor ons uit als een rivierbedding bezaaid met chipszakjes, dorstig onkruid en stuifzand dat tussen onze tenen ging zitten.

‘Waarom heb je een trui aan?’ vroeg ik.

Tilly droeg altijd een trui. Zelfs als het verzengend heet was, trok ze de mouwen over haar handen als handschoenen. Haar gezicht was knalroze, net als de muren in onze woonkamer, en haar bruine krullen plakten tegen haar voorhoofd van het zweet.

‘Mijn moeder zegt dat ik het me niet kan veroorloven om iets op te lopen.’

‘Wanneer houdt ze eens op met zo bezorgd te zijn?’ Ik werd ineens boos en omdat ik niet goed begreep waarom, werd ik extra boos en liet ik mijn sandalen nog harder klepperen dan anders.

‘Ik denk nooit,’ zei Tilly. ‘Ik geloof dat het komt omdat ze alleen is. Ze moet zich zorgen maken voor twee om andere ouders bij te houden.’

‘Het zal echt niet weer gebeuren.’ Ik bleef staan en tilde de tas van haar schouder. ‘Trek je trui maar uit. Het is nu veilig.’

Ze keek me aan. Het was moeilijk om Tilly’s gedachten te raden. Haar ogen gingen schuil achter een donkere bril met dikke glazen en aan de rest van haar gezicht viel ook niets af te lezen.

‘Oké,’ zei ze, en ze zette haar bril af. Ze trok de trui over haar hoofd en toen ze aan de andere kant van de wol tevoorschijn kwam, was haar gezicht rood en vlekkelig. Ik nam de trui van haar over en keerde hem om, net zoals mijn moeder altijd deed, en hing hem over mijn arm.

‘Zie je,’ zei ik, ‘het is volkomen veilig. Jou zal niets gebeuren, daar zie ik persoonlijk op toe.’

De trui rook naar hoestsiroop en onbekende zeep. Ik droeg hem de hele weg naar school, waar we in de zee van andere kinderen opgingen.

*

Ik kende Tilly Albert al een vijfde van mijn leven.

Ze was twee zomers geleden gearriveerd, achter in een grote, witte bestelbus, en samen met een dressoir en drie luie stoelen uitgeladen. Ik keek uit het keukenraam van mevrouw Morton ter-

wijl ik een kaasscone at en naar de weersvoorspellingen voor de Norfolk Broads luisterde. We woonden niet in de Norfolk Broads, maar mevrouw Morton was daar eens op vakantie geweest en wilde graag voeling houden.

Mevrouw Morton paste op mij.

‘Wil jij even op Grace passen terwijl ik een dutje doe?’ vroeg mijn moeder geregeld en dan deed mevrouw Morton dat, hoewel ze weinig oppaste en vooral afstofte, koekjes bakte en uit het raam keek. Mijn moeder bracht het grootste deel van 1974 door met even een dutje doen en ik was heel vaak bij mevrouw Morton.

Ik keek belangstellend naar de witte bestelbus. ‘Wie zijn dat?’ vroeg ik met een mondvul scone.

Mevrouw Morton legde haar kin op de vitrage, die halverwege het raam aan een spandraad hing. Hij zakte een beetje door in het midden, vermoeid door de zware last.’ Dat zullen de nieuwe burens wel zijn.’

‘Wie zijn de nieuwe burens?’

‘Ik weet het niet.’ Ze duwde het kant nog iets verder omlaag. ‘Maar ik zie geen man, jij wel?’

Ik gluurde over het kant. Er waren twee mannen bij, maar die droegen overalls en liepen te sjouwen. Het meisje dat uit de bestelbus was gekropen stond nu op de stoep. Ze was klein en rond en erg bleek, als een reusachtige witte kiezelsteen, en hoewel we al drie weken geen druppel regen hadden gehad, zat haar regenjas dichtgeknoot tot aan haar kin. Ze trok een gezicht alsof ze op het punt stond om te gaan huilen en toen boog ze zich voorover en braakte ze over haar schoenen.

‘Walgelijk,’ zei ik en nam nog een scone.

Om vier uur zat ze naast me aan de keukentafel.

Ik had haar opgehaald omdat ze de hele zaterdag op het muurtje voor haar huis had gezeten met een gezicht alsof ze de weg kwijt was. Mevrouw Morton haalde een paar flesjes Dandelion & Burdock-limonade tevoorschijn en een vers pak Penguin-repen. Ik wist toen nog niet dat Tilly niet wilde eten in gezelschap en ze

hield haar reep in haar hand tot de chocola langs haar vingers drupte.

Mevrouw Morton spuwde op een tissue en veegde Tilly's handen schoon, ook al zat ze op nog geen meter van de keukenkraan. Tilly beet op haar lip en keek uit het raam.

'Wie zoek je?' vroeg ik.

'Mijn moeder.' Tilly draaide zich weer om en keek naar mevrouw Morton, die opnieuw spuugde. 'Ik wilde alleen even controleren of ze niet keek.'

'En je vader, zoek je die niet?' Mevrouw Morton kon heel opportunistisch zijn.

'Ik zou niet weten waar ik moest zoeken.' Tilly veegde discreet haar handen af aan haar rok. 'Ik geloof dat hij in Bristol woont.'

'In Bristol?' Mevrouw Morton stak de tissue in de mouw van haar vest. 'Ik heb een neef die in Bristol woont.'

'Of nee, in Bournemouth, geloof ik,' zei Tilly.

'O.' Mevrouw Morton fronste haar wenkbrauwen. 'Ik ken niemand die daar woont.'

'Nee,' zei Tilly. 'Ik ook niet.'

*

We brachten het grootste deel van de zomervakantie door aan mevrouw Mortons keukentafel. Na een poosje voelde Tilly zich voldoende op haar gemak om met ons te eten. Ze stak soms heel langzaam een lepel aardappelpuree in haar mond en pikte erwten die we zaten te doppen boven een krant, op het tapijt in de voorkamer.

'Heb je zin in een Penguin-reep of een Club?' Mevrouw Morton probeerde ons voortdurend chocola op te dringen. Er stond altijd een vol blik in de voorraadkast en ze had zelf geen kinderen. De kast was spelonkachtig en stond boordevol vanillekoekjes en toffeerepen en ik had geregeld wilde fantasieën waarin ik er 's nachts opgesloten zat en mezelf dood zou eten aan Angel Delight-instantpudding.

‘Nee, dank u,’ zei Tilly met een strak mondje, alsof ze bang was dat mevrouw Morton er iets in zou stoppen als ze niet oplette. ‘Mijn moeder zegt dat ik beter geen chocola kan eten.’

‘Iets zal ze toch wel eten,’ mompelde mevrouw Morton later, toen we Tilly nakeken tot ze door de voordeur was verdwenen. ‘Ze is tonnetjerond.’

*

Op dinsdag was mevrouw Creasy nog steeds zoek en op woensdag ook, wat extra erg was omdat ze zich had opgegeven om loten te verkopen voor de tombola in de plaatselijke pub. Op donderdag ging haar naam fluisterend over alle tuinhedden en baande hij zich een weg door de rij voor de toonbank.

‘Is er al nieuws over Margaret Creasy?’ vroeg iemand dan en daarmee was het startschot gelost.

Mijn vader zat de hele dag opgesloten in een kantoor aan de andere kant van de stad en ’s avonds als hij thuiskwam kreeg hij uitgebreid tekst en uitleg over alles wat er die dag was gebeurd. Maar nu vroeg mijn moeder elke avond als hij thuiskwam aan hem of hij nieuws had over mevrouw Creasy en dan zuchtte hij uit het diepst van zijn longen, schudde zijn hoofd en ging in zijn luie stoel zitten om met een flesje pale ale naar Kenneth Kendall te luisteren, die het nieuws las op televisie.

*

Zaterdagochtend zaten Tilly en ik op het muurtje voor mijn huis, zwaaiend met onze benen als de slingers van een klok. We hielden het huis van de Creasy’s in de gaten. De voordeur stond op een kier en alle ramen stonden wijdopen om het mevrouw Creasy makkelijker te maken haar weg terug naar binnen te vinden. Meneer Creasy was in de garage in de weer met stapels kartonnen dozen, die hij een voor een opentrok om de inhoud te onderzoeken.

‘Denk je dat hij haar heeft vermoord?’ vroeg Tilly.

‘Ik denk van wel.’ Ik zweeg even voordat ik haar het laatste nieuws toevertrouwde: ‘Ze is verdwenen zonder haar schoenen.’

Tilly’s ogen puilden uit als van een schelvis. ‘Hoe weet je dat?’

‘Dat heeft mijn moeder van de vrouw van het postkantoor gehoord.’

‘Je moeder mag de vrouw van het postkantoor niet.’

‘Nu wel,’ zei ik.

Meneer Creasy begon aan een nieuwe doos. Hij ging steeds chaotischer te werk, smeed van alles op de grond en voerde mompelend een onzekere dialoog met zichzelf.

‘Hij ziet er niet uit als een moordenaar,’ vond Tilly.

‘Hoe ziet een moordenaar er dan uit?’

‘Meestal hebben ze een snor,’ zei ze. ‘En ze zijn veel dikker.’

De geur van kokend asfalt prikte in mijn neus en ik hield mijn benen weg van de warme stenen muur. Er was geen ontsnappen aan de hitte. Die was er elke dag zodra we wakker werden en bleef koppig in de lucht hangen, als een onafgemaakte ruzie. Het was zo heet dat onze dagen naar de stoepen en patio’s sijpelden, we konden ons niet langer laten indammen door baksteen en cement en lieten onze smeltende levens naar buiten stromen. Maaltijden, gesprekken en discussies mochten vrijelijk de open lucht in. Zelfs onze laan was veranderd. Er verschenen grote scheuren in de vergeelde gazons en de paden voelden zacht en onvast aan. Dingen die vroeger solide en betrouwbaar waren geweest waren nu instabiel en ongewis. Je kon nergens meer van op aan. De onzichtbare draden die alles bij elkaar hadden gehouden waren geknapt door de temperatuur, beweerde mijn vader, maar het leek grimmiger dan dat. Het voelde alsof de hele Avenue was gaan schuiven en zich uittrekte in een poging te ontsnappen.

Een dikke bromvlieg danste achtjes rond Tilly’s gezicht. ‘Mijn moeder zegt dat mevrouw Creasy is verdwenen vanwege de hitte.’ Ze wapperde de vlieg weg met de rug van haar hand. ‘Ze zegt dat mensen rare dingen kunnen doen door de hitte.’

Ik keek naar meneer Creasy. Hij had alle dozen gehad en zat

nu stilletjes op de vloer van de garage, gehurkt tussen de rommel uit het verleden.

‘Dat zou best kunnen,’ knikte ik.

‘Mijn moeder zegt dat het nodig moet gaan regenen.’

‘Ze heeft vast en zeker gelijk.’

Ik keek naar de lucht, die zich strakblauw als een oceaan boven onze hoofden uitstrekte. Het zou nog zesenvijftig dagen duren voordat het zou gaan regenen.